

AĞRI'DA SPOR VE TARİHİ

SPORTS AND HISTORY AT AĞRI

*Metin BAYRAM**

*Kürşat HAZAR***

Özet

Teknolojik gelişmeler ve bilimin ışığında giderek değişen dünya ve insan düzeni bağlamında sporda da önemli gelişmeler olmakta ve bulunduğu dönemlere ait tanımları yapılmaktadır. Günümüzde dünyada olduğu gibi, Türkiye ve Ağrı ilinde de tüm diğer alanlarda ve sporda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Özellikle cumhuriyet döneminin ilk yıllarından günümüze kadar Ağrı'da sporun bu seviyeye gelmesinde hangi aşamalardan geçtiğinin bilinmesi hem günümüz hem de gelecek için önemli görülmektedir. Bu çalışmada Ağrı ilinde Beden Terbiyesi ve Gençlik Hizmetleri İl Spor Müdürlüğü yapan saygı değer idarecilerin yapmış oldukları hizmetler dönemsel olarak ele alınarak incelenmiştir. Özellikle atletizmin mesafe koşuları ve kayaklı koşu (kuzey disiplini) dallarının ön plana çıktığı Ağrı'da farklı spor dallarında aynı başarıyı yakalamak çok zordu ancak sonraki dönemlerde Ağrı'da farklı spor branşlarında da başarılı sonuçlar elde edilmeye başlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, Tarih, Ağrı, Ağrı'da spor

Abstract

In the light of technological developments and science, sports are also important developments in the context of the changing world and human regime, and definitions are made about the periods they are in. Today, as in the world, in the province of Ağrı in Turkey and all other areas and there has been significant progress in sport. Particularly in the ages from the early years of the republican period to the daylight, it is important for both the present and the future to know what stages the sports have reached at this level. In this study, services performed by esteemed administrators, who are physical education and youth services provincial sports directorate in Ağrı, have been examined periodically. Particularly, Athletic distance conditions and skiing

* Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, metinbayram04@hotmail.com

** kursathazar@hotmail.com

(northern discipline) branches are at the forefront. In Ağrı, it was very difficult to capture the same success in different sports branches, but succeeded in succeeding in different sports branches in Ağrı in the following periods.

Key words: Sports, History, Ağrı, Sports in Ağrı

Giriş

Spor, eski çağlarda insanların doğal ihtiyaçlarını karşılayıp, günlük yaşamlarını devam ettirebilmek amacıyla yürüme, koşma, tırmanma, yakalama, avlanma gibi cuma faaliyetleri şeklinde yapılırken tarih sahnesinde sürekli olarak gelişen uygarlıklar ve giderek artan teknolojik gelişmeler dünya ve insan düzeninde de önemli değişimlere neden olmuştur. Geline çağda ise Spor; insanların boş zamanlarını değerlendirmek ve eğlenmek, beden sağlığına katkıda bulunmak, zihni melekelerini geliştirmek amaçları doğrultusunda yapmış olduğu her türlü beden ve zihin etkinliği olarak tanımlanmaya başlanmıştır (Ertaş ve Petek, 2005).

"Günümüzde spor sadece boş zamanları değerlendirmek ve eğlenmek amacıyla değil artan ve gelişen teknolojiye paralel olarak profesyonel bir nitelik kazanmıştır." Spor kavramının özellikle uluslararası arenada taşıdığı değer artmış, profesyonel spor ve sporculuk kavramları ortaya çıkmıştır. Sporun sadece sağlık ve eğlence yönü değil ekonomik yönü de önem kazanmaya başlamıştır (Demircan, 2007). Bunlarla birlikte sporun günümüzde bir de politik boyutu vardır. Birçok ülke başarısını ve gücünü kanıtlamak için sporu bir araç olarak kullanmakta ve pek çok politik sorun spor sayesinde barışçıl yollarla çözümlenebilmektedir.

İnsanı, doğa ile bütünleştiren Spor aynı zamanda sosyal bir olgu olarak karşımıza çıkmakta ve tarihi süreçte tüm diğer alanlarda olduğu gibi giderek kendisini yenileyerek geliştirmektedir. "*Tarih, insan topluluklarının bütün faaliyetlerini, geçirdikleri gelişmeleri ve aralarında geçen olayları yer ve zaman göstererek, sebep-sonuç ilişkisi içinde, belgelere dayanmak suretiyle araştıran ve günümüze nakleden sosyal bir ilimdir*" (Özdemir ve Aktaş, 2011). Bu doğrultuda tarih bilincine sahip olan toplumlar geleceklerine daha emin adımlarla yön verebilmektedirler. Günümüzde dünyada olduğu gibi, Türkiye ve Ağrı ilinde de tüm diğer alanlar ve sporda önemli gelişmeler kaydedilmektedir. Ancak Ağrı'da sporun bu seviyeye gelene kadar hangi aşamalardan geçtiğinin bilinmesi hem günümüz hem de gelecek için önemli görülmektedir. Bu çalışmada cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar geçen sürede Ağrı ilinde beden terbiyesi ve gençlik hizmetleri il spor

müdürlüğü yapan saygı değer idarecilerin yapmış oldukları hizmetler dönemsel olarak ele alınarak incelenmiştir.

Ağrı'da Spor

Ağrı'da spor faaliyetleri 1932-1949 yılları arasında kurulan Halkevleri vasıtasıyla başlamıştır. Yurdun diğer yerlerinde olduğu gibi sosyal bilimler, edebiyat, tarih, coğrafya ve spor alanlarında faaliyetler yürütmüş olan halkevleri Cumhuriyet tarihine damga vuran kurumların başında gelmektedir. Halkın sosyal ve kültürel kalkınmasında, Cumhuriyetin getirdiği değerlerin ve bilimin geniş halk kitlelerine ulaştırılmasında önemli bir rol üstlenen ve her ilde açılan halkevleri ve halk odalarının sayesinde çağdaşlaşma kolaylaşmıştır (Edi, 2015).

Folklor, edebiyat, tarih, güzel sanatlar ve spor gibi alanlarda yapılan çalışmalar ile sadece günü kurtarma değil geleceğe de ışık tutmuştur. 1932 ile 1951 yılları arasında faaliyet gösteren Halkevlerinin Ağrı 'daki faaliyetleri incelendiğinde Ağrı il merkezinde kutlamalar Müştak Aktan'ın sunduğu rapor doğrultusunda gerçekleşirken ilçe merkezlerinde ise yine CHP Genel Merkezinden gönderilen talimatnamelere uygun olarak Halkevleri tarafından kutlamalar organize edilmiştir. İlçe merkezlerine gönderilen programa harfiyen riayet edilmiştir (TBMM, 1942). Bu doğrultuda merkezi Erzurum olan halkevlerinin Ağrı'daki faaliyetleri tutak ilçesinde devam etmiştir; ancak 1930'lu yıllarda ulaşım, haberleşme ve iklim şartlarının zor olması sebebiyle faaliyetler çok uzun sürmemiştir. İlçe merkezlerindeki kutlamalar içerisinde yapılan spor faaliyetlerini dönemin CHP'si (Atatürk'ün partisi) tarafından yürütülmeye başlanmış ve yarışmalara katılan sporculara muhtelif hediyeler verilmiştir. Güreş müsabakaları, tek adım atlama yarışları, çuval koşusu, yumurta koşusu, 400 m. koşusu, halat çekme yarışları, iğneye iplik geçirme ve yama yamama yarışmaları yapılan faaliyetler arasındadır. Bu faaliyetler halk tarafından büyük bir alaka ile takip edilmiş; büyük bir tezahürat ve coşkuyla merasime son verilmiş ve gene halk odası ile birlikte gece eğlenceleri milli oyunlarla geç vakitlere kadar devam etmiştir

Ağrı'da spor tarihi 1935 yılında spor kulüplerinin kurulmasıyla ve halkevlerinin çabalarıyla başlamıştır. Bu dönemde başta futbol olmak üzere diğer spor dallarında da faaliyetler yürütülmüş özellikle başta atletizm ve kayak dalları olmak üzere binicilik, voleybol, halter, dağcılık, cirit, avcılık, masa tenisi gibi spor dallarında da ilde çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir. (<https://www.tbmm.gov.tr>)

Salih Zeki Özdemir Dönemi 1962-1973

1962 yıllarında beden terbiyesi bölge müdürü olarak teşkilatın başına geçen ve kurumun ilk müdürü olan Salih Zeki Özdemir'in büyük çabalarıyla Ağrı'da Atletizm faaliyetleri yürütülmeye başlanmış; ancak o dönemde ulaşım, haberleşme ve sporcuların barınma yerleri olmadığından insanları atletizm gibi mücadele isteyen zor bir bransa teşvik etmek oldukça zor bir durum idi. Salih Zeki ilk önce şehir merkezinde yaşayan ailelerle diyaloga geçmiş, sporun öneminden bahsetmiş, spor bilincini aşılama çalışmış; ancak ekonomik sıkıntı yaşayan aileler spora pek sıcak bakmadıkları gibi koşmanın onlara hiçbir şey kazandırmayacağını düşünerek çocuklarını işçi olarak çalıştırıp aile ekonomisine katkıda bulunmalarını istemişlerdir. Sadece bilinçli ve devlet memuru aileler çocuklarını spora yönlendirmişlerdir. Bu kadar çabaya rağmen çok fazla sporcuya ulaşamamış, birkaç gencin ilkel koşullar altındaki çabasından öteye geçilememiştir. Bu dönemin önemli sporcuları; Geçitalan (ger-ger) köyünden **Cengiz Gökçe** (Şehit Naci Gökçe'nin Akrabası), **Bahattin Kayan**, **Ertuğrul Süzer**, **Sıddık Dursun**, **Yusuf Çinkılıç**, **İsmet Şengül**, **Mehmet Yıldırım** ve **Baki Öz** dür.

Ağrı'da ciddi anlamda spor 1966 yılında yaygınlaşmaya başlamış hatta Ağrı'da 1970 yılında dönemin maratoncuları Balıkesir bölgesinden **İsmail Akçay**, Muş bölgesinden **Veli Ballı**, Erzincan bölgesinden **Hüseyin Aktaş**, Ankara bölgesinden **Musa Kalemoğlu**, Ağrı bölgesinden **Cengiz Gökçe** ve **Kemal Murat** gibi Türkiye'nin başarılı atletlerinin katıldığı Maraton Türkiye Şampiyonası seçme yarışının yapıldığı bilinmektedir. Aynı dönemde maraton yarışmayan fakat spora devam eden Sadık Salman, Sıddık Dursun, Bahattin Kayan, İsmet Şengül, Mehmet Yıldırım gibi isimler de dönemin önemli sporcularındandır.

Bu dönemde Ağrı'da atletizm kadar kayak sporu da popüler bir spor olarak devam etmiş, sporcu bulma konusunda sıkıntı çekilmemiştir. Fakat kayak malzemeleri çok zor şartlar altında kısmen temin edilebilmiştir. Tahta kayaklar, demirden bağlamalar, kamıştan yapılan batonlar, deri ayakkabılarla kayak sporu yapılmaya çalışılmıştır. Günümüzde kullanılan kayağın daha hızlı gitmesi için veya hava şartlarına uyumu kolaylaştıran wax, paranfin, flor gibi teknik malzemelerin o dönemde temin edilebilmesi çok zordu, bu malzemelerin yerine macun kullanılırdı. Tüm bu zorluklara rağmen 1962-1970 yılları arasında kayak faaliyetleri başlamış, çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir. Yaraşmalara katılan dönemin kayakçıları Elfesya Alptekin, Yaşar Ören (1968 olimpiyatlarına katılmış), Kemal Murat, Kemalettin Özengi, Yılmaz Sarı Ağrı ilini başarıyla temsil eden gurupta yer almışlardır.

AĞRI'DA SPOR TARİHİ

1969-70 yılından sonraki döneme gelindiğinde Cemil Alptekin, Resul Alptekin, Cemalettin Kaya, Şinasi Ünal, Bahri Yılmaz'dan oluşan sporcu gurubu başarılarına devam etmişlerdir. 1970-1982 yıllarında özellikle Elfesya Alptekin'in hem il müdürü olması hem de antrenörlüğünü yaptığı Bahri Yılmaz, Mehmet Silvan, Selahattin Ülker gibi sporcuları çalıştırması; bu sporcuların Türkiye'nin en başarılı sporcuları arasına girmesinde önemli ölçüde yarar sağlamıştır. Bu sporcu gurubu 1975 yılında yapılan Balkan Şampiyonasında yarışarak büyükler kategorisinde takım halinde Balkan üçüncüsü olarak ülkemize bir ilki yaşatmışlardır. Özellikle Bahri Yılmaz'ın katılmış olduğu yarışmalardaki performansı uzun yıllar devam etmiş ve bu alanda kendisinden beğeniyle söz edilmesine neden olmuştur.

Ağrı'da halter sporunun başlangıcı da bu döneme rastlamaktadır. Çok zor şartlarda bu sporu yapan Ahmet Tanır, Rıfat Sürer, Kıyas Evliyaoğlu ve Murat Aslan gibi sporcular dönemin önemli haltercilerindendir.

1964 yılında kurulan Kara köse Gençlik Kulübü Ağrı'da kurulan ilk futbol takımlarından birisidir. Uzun dönem faaliyetlerine devam eden bu kulüp daha sonra ismi değiştirilerek Murat Spor Kulübü olmuştur. Başka spor kulüplerinin de kurulmasıyla futbol alanında düzenli bir şekilde faaliyetler yürütülmeye başlanmıştır. 1968 yılında 15 Nisan Gençlik Spor Kulübü birçok takımı yenerek doğu ligi şampiyonu olmuştur. 1968'den sonra spor kulüplerinin çoğaldığı, Ağrı ili ve ilçelerinde futbolun yaygınlaştığı göze çarpmaktadır. Ağrı spor, Murat spor, 15 Nisan Gençlik Spor, Doğubayazıt Spor, Dağcılık Spor, Ağrı Gücü Spor, Küpkıran Spor, Sanayi Spor, Eleşkirt Spor, Diyadin Spor, Patnos Spor gibi takımlar dönemin önemli futbol takımlarından olup, günümüzde de faaliyetlerine devam etmektedirler. Ağrı'da dönem dönem başarılı futbolcuların ön plana çıktıkları ve il dışında çeşitli kulüplerde oynadıkları da bilinmektedir. Bu sporculardan bazıları; Lütfü Demirhan, Mustafa Şimşek, Tekin Tuğrul, Şeref Bozkuş, Hakan Cildan, H.İbrahim Eraslan, Cevdet Erdoğan, Gazanfer Karan, Mete Telhan, Ersin Kaya'dır.

Bu sporculardan Mustafa Şimşek'e dönemin gençlik spor genel müdürü tarafından 1976 yılında Pele lakabı verilmiştir. Ağrı'da özel bir müsabakaya izleyici olarak katılan dönemin genel müdürü, Mustafa Şimşek'in çok hızlı olması, ayak bileklerini çok iyi kullanması, spor becerisinin yüksek olması ve top hâkimiyetine sahip olması gibi nedenlerle maçtan sonra sahaya inerek taraftarların gözü önünde bu lakabı kendisine vermiştir. Bu olaydan sonra Ağrı'da bu sporcu "Pele Mustafa (Pele Mıçe)"

lakabıyla anılmış ve uzun yıllar Halil İbrahim Eraslan ile birlikte Ağrı futboluna hizmet etmişlerdir.

Başkanlığını Tahsin Karaca antrenörlüğünü ise aslen Ağrılı olan Nihat Tuğaç'ın yaptığı Ağrı Spor 1988 yılında ikinci lige yükselme final maçını Erzincan Spor ile oynamış; ancak yenilerek finale çıkamamıştır. Ağrı Sporunun başarısı için zor şartlarda bile olsa uzun yıllar kulüp başkanlığı yaparak hizmet etmeyi bir görev olarak bilen çok değerli iş adamlarımız da bulunmaktadır. Bunlar; Halis Akkılıç, Fehmi Olgun, Resul Atik, Mehmet Yaşar, Tahsin Karaca, Naci Aslan, Selahattin Sabuncu, Abdülkadir Erat, Mehmet Aslan, Ahmet Sağın, İhsan Çağa önemli başkanlarımızdandır. 1989 yılında Ağrı'lı iş adamı Şemsi Türkmen (Türkmenler) Fenerbahçe Spor Kulübü'nü Ağrı'ya davet ederek Ağrı Spor ile bir dostluk maçı yapılmasını sağlamıştır.

Elfesya Alptekin Dönemi 1973 -1980

1973 yılında Beden terbiyesi bölge müdürlüğüne atanan Elfesya Alptekin'in 1965 li yıllarda kayak sporuna başlamış ve dönemin milli sporcuları arasında yer almıştır. öz güveni, Kurum amirleriyle olan ilişkisi, spor bilgisi, araştırmacı yönü, liderlik vasıflarını ve halkla olan ilişkilerini kullanarak Özellikle o dönemin beden eğitimi öğretmenleriyle diyaloga geçerek derslerde atletizm sporunun öneminden bahsetmeleri istenmiş, kitlelere yayılması konusunda çalışmalara başlamış insanlar bilinçlendirmeye çalışılmış ve bu zor olan spor branşında köylü çocukların daha mücadeleci olduklarını benimsemiş ve günümüzde bile spor adamlarının yapamadığını 1973 yıllarında hayata geçirerek İl merkezinde, ilçe ve köylere dönemin emektar spor adamları **Bahattin Baycur, Yakup Alpaslan, Enver Bayram** dan oluşan gurubu yanına alarak Nisan ayında başlayıp Haziran ayının sonlarına doğru çoğu okulları dolaşarak atletizm taramalarını gerçekleştirip başarılı olan sporcuları tespit ederek haziran sonunda Ağrı merkezde büyük final yarışlarını gerçekleştirmiştir. Yarışmalarda yetenekli ve gelecek vaat edecek sporcular tespit edilip ağrı gençlik ve spor il müdürlüğü binasının altındaki tek odalı 20 kişilik altlı üstlü ranzaların olduğu uzunca bir odada kalarak spor hayatlarını devam etmişlerdir. Öncelik köylerde ve ilçelerde gelen atletlere ayrılırdı ancak evleri şehirde olan atletlerde kamp eğitimi merkezinde kalabiliyorlardı sene sonunda veya sezon ortalarında kamp eğitimi merkezinde kalabilmek için deneme yarışları yapılır iyi derece elde eden atletler kamp eğitim merkezinde kalırken denemede iyi sonuç elde edemeyen atletlerde antrenmanlara devam eder bir sonraki denemede başarılı olduğu takdirde tekrar kamp eğitimim merkezine alınır. Hatta o dönem ülke atletizm 'inde

AĞRI'DA SPOR TARİHİ

bırakın ferdi olarak birinci olmayı takım halinde bile ilk üçe girmek büyük başarı sayılırken Ağrı bölgesinden atletizm milli takımına çok sayıda sporcunun girdiği ve bu sporcular arasında Sadık Salman Balkan şampiyonu olmuş dönemin spor bakanı, federasyon başkanı, yazılı basın ve görsel basın tarafından büyük beğeni toplamış, Salman ağrıya geldiğinde davul zurnalar ile karşılanmıştır ağrıda zaman zaman sporcular antrenmana gittiklerinde mahalle aralarında genç çocukların atletlerin peşlerinde koşarak sadık salman, sadık salman sesleriyle bağırarak bilinmektedir. **Sadık salman, Sıddık Dursun, Bahattin Kayan, İsmet Şengül, İbrahim Doğan, Ayhan İnanlı, İshak Kaya, Ali Dokak, Cemal Arıcı, Mehmet Demir, Filiz Salman, Güneş kaplan,** gibi sporcular Milli takımı başarıyla temsil ederken Ağrı'da ise atletizm sporunun adeta lokomotif görevini yaparak bir çok genci atletizm sporuna başlatmışlardır.

1975-76 yıllara gelindiğinde antrenman bilimi konusunda ülkemizdeki üniversitelerde ders veren hocalar bile yeteri bilgiye sahip değilken doktora çalışmaları için yurtdışına giden hocalarımızın oradaki üniversitelerin yapmış oldukları çeşitli çalışmalar ve makalelerden elde etmiş oldukları bilgilerden ibaret iken o dönem Ağrı da atletizm antrenörlerinin sporculara uygulamış oldukları antrenman programları ve günümüz antrenman yöntemleriyle karşılaştırıldığında bilinçsiz antrenman programı olduğu söylenemez hatta uygulanan antrenman programlarıyla Ağrı Naci gökçe lisesi 1977 yılında İspanya da yapılan dünya liseler şampiyonasında İbrahim Doğan, Ayhan İnanlı, Cemil Demirkan'dan oluşan takım katılırken ferdi sıralamada İbrahim Doğan Dünya şampiyonu olmuştur. Yine 1978 yılında Lüksemburg'da yapılan okullar arası (ISF) Dünya şampiyonasına katılan Cemil Zemirhan, M.Ali Demir, Cemal Arıcı, Abdullah Taştan, Necip Alpaslan ve Muhlis Ejder oluşan takım ülkemizi temsil etmişlerdir.

O dönem Ülkemizde spor kulüpleri çok fazla olmadığından dolayı dönemin federasyon başkanları başarılı olan sporculara çeşitli para ödülleri (itici güç) verirlerdi birçok atlet bu ödülü alırken özellikle 1978-79 yıllarında Sadık Salmanın kazanmış olduğu balkan şampiyonluğu para ödülü (itici güç) ile ödüllendirilmiş il müdürü Elfesiya Alptekin ise bu para ile Ağrı'da 10 sporcuyla faydalandırarak lokantada kamp yaptırmıştır.

Ağrılı atletler, daha sonraki yıllarda Türk atletizminin öncüleri olarak başarıdan başarıya koşmuş, yurt içinde Ağrı ilini yurt dışında ise milli formayı giyerek ülkemizi başarıyla temsil ederek Türk atletizminde önemli bir dönüm noktasını oluşturmuşlardır.

Bu önemli dönemde Yarışmalara hazırlamak için başlayan ciddi ve sistemli çalışmalar sonucunda Türkiye’de çağdaş, bilimsel atletizm girişimleri yavaş yavaş başlamış oldu. Bu dönemde özellikle Ağrı’da beden eğitimi öğretmeni veya atletizm sporunu yapmamalarına rağmen kendilerini son derece iyi yetiştiren ağrıdaki tüm faaliyetlerde ve o dönem ağırlı tüm atletlerde emekleri olan onları çalıştıran, Ağrı halkı tarafından çok sevilen Bahattin Baycur ve Yakup Alpaslan’ın emeklerini unutmak mümkün değildir.

Elfesya Alptekin döneminde kayak sporu ’da düzenli bir şekilde yapılmaya başlandı

Kayak sporu (kuzey disiplini) 1974 yıllarında altı plastik olan ilk kayaklar çeşitli firmalar tarafında üretilmeye başlandı zor ve çok mücadele isteyen bu branşta sporcular yarışmalarda ve antrenmanlarda fazla efor kaybetmeden daha rahat ve akıcı bir şekilde kaymaya başladılar Ağrı’da o dönemde kayak sporu yapan Erhan Dursun, Abdullah Yılmaz, Yakup Yılmaz, Murat Şefkatlı, Necdet Eraslan, Osman Budak, Fikret Yalçın, Murat Budak, Ferzende Alptekin, İsmail Dursun, Hasan Dursun, ve Yaşar Hançer’den oluşan sporcu gurubu ise dönemin en başarılı sporcu gurubu olarak öne çıktılar özellikle Erhan Dursun ve Abdullah Yılmazın sporculuk dönemlerinde göstermiş oldukları başarılı performansları uzun yıllar devam etmiş olimpiyatlara ikişer kez katılarak göz doldürmüşlerdir. Dönemin zor şartlarında Ağrı merkeze bağlı Zado Köyünde bulunan kayak merkezinin olması hem kuzey disiplini hem de alp disiplini branşlarında çok sayıda sporcu heveslenerek kayağa başlamışlardır dönemin spor müdürü tarafından il birinciliği ve guruplar yarışmalarını yaparak sporcular ödüllendirilmişlerdir.

Ancak Alp Disiplini branşında kayak malzemelerinin yok derecede kısıtlı olması, kış şartlarının zor olması, kar basma araçlarının olmaması ve ulaşımın zorluğundan dolayı pek kimse bu branşa sıcak bakmamıştır. Sadece Zado Köyünde yaşayan Recep Güneş isimli bir genç zorda olsa bu sporu yaptığı söylenilmektedir.

Alptekin döneminde Masa Tenisi faaliyetlerin olduğu da bilinmekte dönemin Beden Terbiyesi bölge müdürlüğü binasının altında buluna küçük salonda Antrenör Cemil Alptekin’in büyük gayretleri ile ilimizde faaliyetler yürütülmeye başlanılmış kısıtlı imkânlar olmasına rağmen Bulut Turan, Talat Turan, Nihat Turan, Orhan İnanlı, Levent Alptekin, Yalçın İnanlı, Erdoğan Gökçe, Yusuf Gökçe’den oluşan sporcu gurubuyla Türkiye Şampiyonalarına katılarak ilimizi temsil etmişlerdir.

Ağrı’da Halter sporu dönemin bölge müdürü Naci Tulun döneminde bu spor branşı Ağrı’da yapılmıştır. Çok yetenekli sporcular kısa sürede bu

AĞRI'DA SPOR TARİHİ

branşta başarılı sonuçlar elde etmişlerdi 1970 yıllarında yapılan Türkiye birinciliği yarışmalarında İlimizin ilk halter sporcusu olan **Hanefi Yontar** büyük başarı sağlamış uzun yıllar çeşitli yarışmalarda dereceler elde etmişlerdir.

Dönemin sporcuları **Hanefi Yontar, Ahmet Tanır, Rıfat Sürer, Kıyas Evliyaoğlu, Murat Aslan** gibi sporcular ile başlamış ve daha sonraki dönemlerde devam etmiştir.

1968'li yıllara dayanmakta ancak faal olarak bu sporunun devam etmesi Elfesya Alptekin dönemine denk gelmekte ilk başlarda bu spora çok fazla rağbet edilmemiştir. ancak hem antrenör hem de sporcusu olan Rıfat Süzer yanına, Kıyas Evliyaoğlu Murat Aslan, Cem Pusak, Tamer Oral gibi sporcuyu gurubunu yanına alarak çalışmaya başlamıştır bu sporcular arasında bireysel yetenekleriyle ön plana çıkan Murat Aslan kısa sürede ilimize şampiyonluklar kazandırarak defalarca milli takıma girip ülkemizi de yurt dışında temsil etmiştir. Bu dönemde yaşları genç olan Cem Pusak, Tamer Oral gibi sporcular Mehmet Yıldırım döneminde de halter sporuna devam etmişlerdir Daha Sonraki Dönemlerde Mehmet Ekelik, Muhlis Akbaş gibi başarılı sporcular milli takıma girerek ülkemizi temsil etmişlerdir.

1980 Darbesinden dolayı tüm ülkede olduğu gibi Ağrı sporunda başarısızlık göstermeye başlandı. Birçok atlet başarılı iken bu olumsuz durumdan dolayı sporu bırakmak zorunda kaldı. Darbeden sonra sporculara ulaşılmak istense de bir kısmı spora geri dönerken bir kısımda sporu bırakmak zorunda kaldı. Aynı şekilde dönemin başarılı kurum amirleri de çeşitli sebeplerden dolayı görevden alındı veya başka yerlere tayin edildiler bunların arasında dönemin başarılı beden terbiyesi bölge müdürü Elfesya Alptekin'de vardı, Elfesya Alptekin yerine o dönem müdür yardımcısı olan Mehmet Alptekin Müdürlüğe vekâleten bakarken Müdür yardımcılığına da Enver Bayram devam etmiştir Mehmet Yıldırım'ın 1982 yılında il müdürlüğü görevine atmasıyla Ağrı'da yeni bir sayfa açılmıştır.

Mehmet Yıldırım Dönemi 1982-1990

1980 ve 1991 Yıllarında Ağrı'da Atletizm sporu yapan atletlerin birçoğu 1980 darbesinden dolayı atletizmi bırakmak zorunda kaldı bu atletlerin tekrardan aynı başarıyı yakalamaları ve bu atletlere ulaşmak çok zordu ancak Mehmet Yıldırım'ın Eski milli atlet olması ve daha önceki yıllarda edinmiş olduğu tecrübeyle nerelere nasıl ulaşacağını çok iyi biliyordu kısa zamanda projelerini hayata sokmaya çalıştı ilk önce Dönemin Ağrı valisi ve spor sevdalısı Sayın Kutlu Aktaş'ın desteğini alarak Kısa zamanda **Kutlu AKTAŞ** Spor salonunu ve Sporcuyu Kamp eğitimi merkezini tamamladı

ilçelerden, köylerden ve şehirde sürekli atletizm taramaları yaptırarak çok sayıda yetenekli kız ve erkek sporcu tespit edip kısa sürede Ağrı'ya alarak kamp eğitim merkezinden kalmaları sağlandı sayı olarak fazla olan sporcu guruplarına yemek yetiştirmek oldukça zordu dönemin garnizon komutanlarıyla görüşerek askeriye den yemek getirip yeni spora başlayan sporculara verilir di tespit edilen başarılı atletler okullara kayıtları yaptırıldı spor yapmaları için gerekli malzemeler temin edilirdi

Ülkemizde spor malzemesi konusunda sıkıntı çekildiği dönemde yıldırım yurt dışındaki insanlarla görüşerek dönemin başarılı atletlerine Avrupa malzemesi giydiren spor camiası tarafından takdirle karşılanırdı. O yıllarda sporcuları çalıştıran antrenörler eski milli atletlerden Bahattin Kayan, İsmet Şengül, Ertuğrul Süzer, Mehmet Yılmaz'ın her fırsatta kendilerini geliştirip seminer ve kurslara katılarak çalışmalara devam etmeleri ağır atletizmde başarı sağlamıştır. Spor il müdürü Mehmet Yıldırım'ın zaman zaman bayan sporcuların antrenörlüğünü yaparak başarılı sonuçlar elde ettiği bilinmektedir. Elfesya Alptekin döneminde yaşları genç olan sporcuların bir kısmı Mehmet yıldırım döneminde spora devam ettikleri ve aynı başarılarla bu dönem dede devam ettikleri bilinmektedir ancak devrim niteliğindeki başarılı dönem Mehmet yıldırım dönemine rastlamaktadır özellikle Antrenörlüğünü Mehmet yıldırımın Yaptığı Melahat Kokalp, Aysel Peker, Bingül Altın, Şefika Özer'den oluşan bayan takımı Türkiye Şampiyonalarında Defalarca Şampiyonluklar Kazanmış çok sayıda Milli Takıma girmiş ve Türkiye karmasının bile bu sporcuları yarışmalarda geçemediği görülmüştür

Döneminin Erkek atletleri ise İshak Kaya, Metin Bayram, Mehmet Kayan, Muhlis Ejder, Metin Kılıç, Nevzat Yıldırım, Kemal Dal, Talat Gökçe, Ayhan Yıldırım, Fikret Gökçe, Metin Gökçe, Burhan İdin, Berhem Varol, Nevzat Bulut gibi atletler ise çok sayıda yarışmalara katılarak ilimizi başarıyla temsil dereken uluslararası yarışmalarda ise ülkemize şampiyonluklar kazandırmışlardır. Ancak Mehmet Yıldırım'ın idarecilik döneminde ülke sporuna bu kadar hizmet ve başarılı sonuçlar elde etmesine rağmen Türkiye'de 15-20 ilin çıkaramadığı atlet sayısı kadar Ağrı'da atlet yetiştirerek Ülke sporuna hizmet verirken Ağrı'dan alınarak Çankırı'ya ve Kars'a tayin edilmiştir. Yıldırım gittiği yerlerde boş durmamış Kars bölgesinde büyük emekleri olmuş çok sayıda milli takıma sporcu yetiştirmiştir. Çankırı'da ise kısa sürede kamp eğitim merkezi kurup Antrenör Yücel Kop'u yanına alarak sporcu taramalarını başlatmış çok sayıda atlet kazandırmış özellikle bunlar arasında cumhuriyet tarihinin ve Dünya Atletizminin en başarılı atletlerinden

AĞRI'DA SPOR TARİHİ

Süreyya Ayhan gibi bir değeri ülkeye kazandırırken Görevden alınarak merkeze alınmıştır.²²⁴

Mehmet Yıldırım'dan boşalan il müdürlüğüne emeklisi dolan ve fazla ağrıya uğramayan sanatçı yılmaz Erdoğan'ın babası Nazım Erdoğan atanmıştır. Hiç bir şeye karışmayan Erdoğan bütün yetkiyi o dönem şube müdürü ve aynı zamanda atletizm antrenörlüğü yapan Ayhan İnanlıya bırakmıştır İnanlı spor bilgisi, düzenli ve disiplinli tavırlarıyla çalıştırmış olduğu sporcu gurubundan Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek kısa sürede başarılı sonuçlar elde etmeye başladı 22 sporcunun girmiş olduğu Türk milli takımına 9 sporcunun Ağrılı olması büyük bir başarı sayılarak tarihe geçmiştir.

Ağrı'da Kayak sporunun (kuzey disiplini veya kayaklı koşu) en popüler olduğu dönem Mehmet yıldırım zamanına denk gelmektedir. Sporcu kamp eğitim merkezinin oluşu, sağlıklı sporcu taramaları, bilinçli antrenmanlar, Avrupa'dan kaliteli yarış malzemelerinin temini, antrenmanlar takip etmek için araç temini ve en önemlisi çoğu antrenörün eski milli sporcu olmasından kaynaklanmaktadır. Bu dönemde başarıdan başarıya koşan ağrılı kayakçılar Ali Yılmaz, Akif Demirkaya, Seyfullah Bayraktar, Bülent Oktar, Mesut Oktar, Fatih Hançer, Serkan Yılmaz, Yusuf Yılmaz, Basri Demir, Sinan Yıldırım, Erhan Yıldırım, Erkan Yıldırım, Muharrem Yılmaz, Can Kaya'dan oluşan sporcu gurubu gençlerde ve büyüklerde yarışarak ülkemizi defalarca başarıyla temsil etmişlerdir.

Boks sporu Ağrı'da Mehmet Yıldırım dönemine kadar bilinen bir spor olduğu söylenemez 1982 li yıllarında Erzurum'dan Ağrı Bayındırlık Müdürlüğüne tayin olan eski milli boksörlerden Yavuz Yılmaz'ın Beden Terbiyesi Bölge Müdürü Mehmet Yıldırım ile temas kurarak Ağrı'da bir ilki gerçekleştirerek destek verildiği takdirde kahve köşelerinde bulunan geçleri salonlara çekerek boks sporunu başlatacağını söylemesiyle çalışmalara başlanılmış Dönemin Valisi spor gönüllüsü ve Ağrı için her şeyi yapmaya hazır olan Ağrılılarında çok sevdiği dönemin **Ağrı Valisi Kutlu Aktaş'a** durum izah edilmiş Aktaş hiç zaman kaybedilmeden çalışmalara devam edilsin demiştir bunun üzerine sporcu taramaları yapılmış çok sayıda sporcu katılım sağlamıştır. Beklenmedik sporcu gurubuyla karşılaşan Yavuz Yılmaz çalışmalara disiplinli bir şekilde devam ederek kısa sürede bölge yarışları ardından guruplar ve Türkiye şampiyonalarına katılarak başarılar sağlamıştır

²²⁴ **Not:** Mehmet yıldırım kaybetmemiştir ülkemiz sporu ve atletizmi kaybetmiştir.

ilk etapta İsmet Sarı, Metin Aktepe, Numan Aktaş, M. Şafi Erim, Cesim Çelik'ten oluşan sporcu gurubuyla çalışmalara başlayan ve bu grupta Metin Aktepe'nin milli takıma girmesi çok sayıda sporcuyu cesaretlendirmiştir. Bir nevi öncülük yapmıştır birçok milli sporcu yetiştirmiştir Yılmaz daha sonraki yıllarda çok sayıda sporcu gurubuyla çalışmalara devam ederek sporcuların belki de hayatlarını kurtarıp iş sahibi etmiştir.

Ağrı'dan ayrılan Yavuz Yılmaz bayrağı kendi sporcusu olan İsmet Sarı'ya devrederken gözü arkada kalmamıştır boynuz kulağı geçer misali çalışmalara başlayan ismet sarı adeta temeli atılan binaya kısa sürede kat inşa edecekleri kısa sürede sporcu gurubu ile teması geçen sarı uzun yıllar Antrenörlük yaparak milli takıma çok sayıda sporcu kazandırmış, Avrupa, Balkan Akdeniz oyunlarında sporcu yarıştırmak üzere ülkemizi başarıyla temsil ederken aynı zamanda çoğu sporcuda Türkiye'nin farklı illerinde beden eğitimi ve spor bölümlerini okuyarak ekmeğe sahibi olmuşlardır.

Sadık Salman Dönemi 1991-1998

Sadık Salman'ın, Mehmet Yıldırım'dan sonra göreve başlaması hem çok zordu hem de kolaydı. Çünkü başarılı sonuçlar elde edilen bir dönemden sonra görevi devralmak oldukça zor bir durum idi hata yaptığımız takdirde size güvenen ve sizden çok şey bekleyenler hüsrana uğrayabilirlerdi. Ancak SALMAN, kolayı herkes başarır önemli olan zoru başarmaktır diyerek çalışmalara başlamıştır. Tüm spor branşlarına destek sağlamıştır ancak atletizm onun için hep birinci sırada yer almıştır. Sporculuk döneminden idarecilik dönemine kadar hayalinde olan Ağrı'ya bir atletizm tartan pisti projesini hayata geçirerek dönemin **Valisi Lütfü Yiğenoğlu**'nun desteğiyle Türkiye de sayısı 4 olan tartan pistinin 5.sini Ağrı Şehir Stadyumu'na kazandırarak Ağrı'ya bir eser kazandırmış ve hayalini de gerçekleştirmiştir. Salman'ın iyi niyetli babacan, yufka yürekli ve insancın yönü çok fazla olduğundan insanların bu iyi niyetini kötüye kullanmaları esnasında haklı olarak çok sinirlendiğini kırıcı olduğunu herkes tarafından biliniyordu fakat kısa süre içinde öfkesi geçer sporculara sarılarak gönüllerini alırdı salman Ağrı'da ki yıllarında antrenörlük yapmazdı fakat her fırsatta araç ile sporcuların antrenmanlarını takip eder sanki kendisi koşuyormuş gibi keyif alırdı. [**sporcu dünya şampiyonu bile olsa önce ahlak derdi**] yaptığım her şey Ülkem için, Ağrı için sporcular içindir derdi. Salman, Elfesiya Alptekin'in ve Mehmet Yıldırım'ın yapmış oldukları sporcu tarama projelerini daha da genişleterek zamanın elverdiği süreler içerisinde Atletizm Antrenörleriyle birlikte çok sayıda yetenekli sporcuya ulaşmıştır. Antrenmanlara ciddi bir şekilde başlayan sporcular Salman'ın bu disiplinli tavrı karşısında birkaç yıl içerisinde

meyve vermeye başladı okullar ve kulüp yarışmalarında yavaş yavaş başarılı sonuçlar elde edilmeye başlandı. Salman döneminde başarılı olan erkek ve bayan sporcular; Melahat Gökalp, Hatice Eraslan, Aysel Peker, Bingül Altın, Şefika Özer, Zekiye Eraslan, M. Şirin Gönen, Fecri İdin, Oğuz Gökçe, Ramazan Yardımcı, Hikmet Kızılkaya, Şakir Kaya İbrahim Söğük, Melek Kaya, Kemal Dal, Şakir Aydın, Tahir Aslanboğa, Emrullah Söyler, Adem Aslanboğa, Adem Oğuz

Recep Yıldırım Dönemi 1999-2001

Recep Yıldırım eski bir milli atlet olması sebebiyle diğer müdürlerden istenen başarı kuşkusuz kendisinden istemekteydi yıldırım çok sayıda sporcu taramaları yaparak sporcu kamp eğitim merkezine sporcu kazandırdı atletizm ve kayak branşlarının yanı sıra salon sporlarına önem vererek il bazında çeşitli faaliyetler düzenlendi ağıda ilk defa bir basketbol takımını oluşturarak guruplar yarışmalarına ilimizi temsilen katılmışlardır. Özellikle ağıda bir ilki gerçekleştirerek puanlı atletizm takımını oluşturup atletizmin tüm branşlarda sporcuları yarıştıran Türkiye şampiyonasında ilimizi temsil etmiştir. Ancak yıldırımın en büyük şansızlığı Ağı'da ciddi anlamda spor kulübünün olmaması ve ülkemizde spor kulüplerinin rekabet içerisinde olması münasebetiyle çok sayıda başarılı Ağırlı sporcunun ülkemizdeki çeşitli kulüp adına yarışmalarıydı

Ali Özdemir Dönemi 2001-2003

Ağı'ya ilk defa faal olarak spor yapmayan bir spor il müdürünün atanması bu döneme rastlamaktadır. Uzun yıllar il müdürlüğüne atanan spor müdürlerinin çoğu sporun (atletizmin) içinde olmaları sebebiyle ister istemez Ali Özdemir'in başarısız olacağını düşünmüşlerdir. Ancak Özdemir'in bilgi birikimi ve deneyimi onu diğer il müdürleri kadar başarılı kılmıştır tüm sporlara aynı mesafede önem vermiştir spor branşları arasında ayırım yapmamıştır sadece başarılı olan spor branşlarına antrenörleri dâhil olmak üzere önem vermiştir. Özellikle atletizm ve kayak branşlarında çok sayıda sporcu tespit edip milli takıma kazandırmıştır. Gençlik ve spor il müdürlüğünün idari binasını uzun yıllar sonra tadilattan geçirerek daha düzenli bir çalışma alanı yaratmıştır. Harun Akyol, Osman Yılmaz, Kamuran Yılmaz, İbrahim Karamızrak, Ebru Demirci, Melek Kaya, Hasret Kaya sporcuları ülke kayağına kazandırmıştır.

Celal Evliyaoğlu Dönemi 2003-2005

İki yıl görevde kalan Evliyaoğlu Özdemir'den aldığı bayrağı devralarak çalışmalara devam etmiştir. Amatör futbol ivme kazanmıştır kayak ve atletizm branşları ülke çapında başarılı sonuçlar elde etmişlerdir.

Ayhan Yıldırım Dönemi 2005-2011

Yıldırım eski bir atlet olması ve spor teşkilatının yapısını çok iyi bilmesi sebebiyle eksikliklerin nerelerde kaynakladığını çok iyi biliyordu Ağrı Atletizminin belki de son zamanların en başarılı olduğu dönem bu yıllara rastlamaktadır. Köylerde taramalar yaparak kamp eğitim merkezini başarılı sporculara doldurmuştur özellikle vermiş olduğu önemli bir kararla Şirin Gönen ve Ramazan Yardımcı'yı antrenör olarak atletizmin başına getirerek katılmış oldukları çoğu yarışmalarda derece elde etmişlerdir

Kayak sporuna da büyük önem verdiği ve bu branşta da çok başarılı sonuçlar elde etmişlerdir.

Ata sporu olarak bilinen güreş sporu ise Ağrı'da üzerinde en fazla durulan bir spor branşlarından birisi idi. Çok kabiliyetli gençlerin oluşu, kış aylarında başka eğlence yerinin azlığı nedeniyle tüm Ağrı gençliğini güreş veya diğer spor çalışmalarına çekme mümkün iken

1968 yıllarda bir salonun bulunmayışı, belki de birçok güçlü ve yetenekli genci milli takımdan mahrum bırakmıştır. Hatta ihmaller yüzünden çoğu yetenekli sporcuyla kaybetmiştir

Ancak Bütün bu imkânsızlıklara rağmen İlde halk eğitimi ile işbirliği sayesinde halk eğitimi merkezi salonunda orta dereceli okullar güreş müsabakaları yapılmıştır, hakkında çok rağbet ve alaka gösterdiği bu spor branşında yılda bir iki kez yarışmalar düzenlenmiş ancak imkânsızlıklardan dolayı minder güreşleri çok fazla rağbet görmemiş, karakucak güreşleri halk tarafından daha çok ön plana çıkmıştır.

Ağrı'daki tarihi gelişmelere bakıldığında hiç bir il müdürü döneminde minder güreşinin yapıldığına dair herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Fakat 1978'li yıllarda kısa bir süre karakucak güreşlerinin yapıldığı söylenilmekte zaman zaman Ağrı Şehir Stadyumu'nda Ağrılı pehlivan Cemalettin Kaya'nın güreşler yaptığı, heybetli cüssesi ve kuvvetli olması nedeniyle rakiplerini eze eze yendiği anlatılmaktadır. O dönemde güreş salonun olmaması, minderlerin olmayışı minder güreşinden anlayan antrenörlerin olmaması bu sporu daha da zor bir hale getirmiştir,

Ağrı'da minder güreşleri 1984-85 yıllarında dönemin spor müdürü Mehmet Yıldırım tarafından Ağrı'nın Tutak ilçesinde uzun boylu güçlü fiziği ile göze hemen çarpan iyi bir pehlivan olması düşüncesi ile Kürşat Hazar ile temasa geçerek bu sporcuyla ilçeden alıp Ağrı merkezde sporcu kamp eğitim merkezine alır ancak güreş antrenörü ve malzemesi olmadığından sporcu kendi imkânları ile çalışmaya devam eder bu imkânsızlıklara dayanamayan sporcu aktif olarak sporu bırakmak zorunda kalır

AĞRI'DA SPOR TARİHİ

Ayhan Yıldırım özellikle Ağrı'da hiç yapılmayan güreş sporunu çok zor şartlarda 2007 yılında mini bir güreş salonu kazandırmış aynı zamanda Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nü okuyan Muş bölgesi milli sporcusu Osman Olcay ile temasa geçerek iki yıl fahri güreş antrenörü olarak işe başlatmıştır. Daha sonra il müdürlüğü bünyesinde sözleşmeli olarak göreve başlatmış olduğu Olcay, çok sayıda sporcuyu güreş sporuna kazandırmış ve bir ilki gerçekleştirmiştir bayanlarda Türkiye üçüncüsü erkeklerde ise yıldız ve genç kategorilerinde gurup birinciliği ve Türkiye Şampiyonalarında ise ilk on sıraya sporcuz kazandırmıştır. Güreşe başlayan *Tarık Aslankılıç, AYTEKİN HAMAN, Bedirhan Demir, Yusuf İlhan, Melik Karasu, Ömer Karakol, Mehmet Bölek ve Tayfun Polat* 'tan oluşmuştur.

Ağrı ilinin ilk bayan minder güreş sporcusu *Kader Yıldız*'dır 2014 yılında spora başlayan kader Türkiye genelinde bayan güreşi benimsemezken Ağrı gibi bir yerde mücadele ederek bu sporu bayanlarında yapabileceğini kanıtlamış hırsı ve azmi sayesinde ülkenin çeşitli yerlerinde kulüplerde yarışmış ve milli takıma girmiştir.

M. Şafi Erim Dönemi 2011-2014

Bir spor aşığı olan erim hemen hemen tüm spor branşlarında faaliyet yürütmüştür. Spor kitlelere yama konusunda sürekli halkla iç içe olmuştur kendisi dâhil il bazında sürekli spor etkinlikleri düzenlemiştir. Gençlik ve spor il müdürlüğünün hantal yapısını değiştirerek çalışmayanları aktif hale getirmiştir. Yarışmalarda başarılı olan sporcuların evlerine gidip aileleriyle görüşerek ödüllendirmiştir. Ancak erimin bu kadar gayretine rağmen ülke genelinde bulunan spor kulüpleri ağrıda yetişen birçok sporcuya iyi düzeyde maaş bağlayarak sahip çıkarken Ağrı'dan yana tercihini kullanan sporculara katıldıkları yarışmalarda başarılı sonuçlar elde etmişlerdir.

Aziz Sinan Alp Dönemi 2015..

İl müdürü Alp tüm müdürlerin yürütmüş olduğu başarı çitasını yükseltmeye çalışarak göreve devam etmiştir. Ağrı'da başarılı olan atletizm ve kayak branşının dışında çok sayıda branşta faaliyet yürütmüştür sporu herkesin yapması konusunda faaliyetler yürütmüştür başarılı olan sporcuları çeşitli hediyeler vererek gençleri spora çekmeye çalışmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi hükümeti döneminde Türkiye'nin her yerinde yapılan spor tesisleri Aziz Sinan Alp'ın büyük gayretleri ile ilimizde nasibini alarak bir spor salonu, bir gençlik merkezi birde sporcuz kamp eğitim merkezine sahip olmuştur. Erim döneminde olduğu gibi Aziz Sinan Alp döneminde de Ağrı'da yetişen birçok sporcuz farklı kulüpler adına yarışmışlardır.

Sonuç olarak bakıldığında hangi kulüp adına yarışarlarsa yarışınlar bu sporcular ülkemizi temsil etmekte.

Sonuç ve öneriler:

Sonuç olarak, yapılan bu araştırma ile ilgili literatür incelenmiş olup sınırlı yada yeterince kaynağa ulaşılamamış olması bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Daha çok bire bir görüşmeler ve sözel tarih yöntemi kullanılarak bilgiler elde edilmiştir bu bilgilerin değerli olduğu varsayılmaktadır. Giderek değişen ve gelişen dünya düzenine bağlı olarak spordaki gelişmelerde hızla ilerlemektedir. Ağrı ili ve çevresinde özellikle cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllardan bu güne kadar Beden terbiyesi ve gençlik hizmetleri bölge müdürleri bağlamında ele alınan bu çalışmada Ağrı'da sporun gelişimi dönemsel olarak incelenmiştir. Bu dönemlere bakıldığında Dünyada ve ülke genelinde olduğu gibi Ağrı ilinde de sporun her alanda değişip, geliştiğini görmekteyiz. Geçmişini bilmeyenler geleceğe emin adımlarla yürüyemez anlayışı ile çalışmamız bir derleme olmanın yansıra aynı zamanda kaynak olarak ta nitelendirilebilir. Özellikle atletizmin mesafe koşuları ve kayaklı koşu (kuzey disiplini) dallarının ön plana çıktığı Ağrı da farklı spor dallarında aynı önem düzeyine sahip başarıların neden elde edilemediğinin araştırılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- CHP, Halkevleri ve Halkodaları, TBMM, 1942.
- Demircan, Adnan, (2007). Tarih Üzerine Bazı Düşünceler, Milet ve Nihal, 4 (3), 69-89.
- Edi Ahmet, (2015), Nahçıvan ve Doğu Anadolu Abideleri Uluslararası Sempozyumu (Dünü Bugünü ve Yarını) 11-12 Mayıs 2015
- Şeref Ertaş – Hasan Petek, Spor Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s.23.
- Yavuz Özdemir-Elif Aktaş, "Halkevleri (1932 'den 1951 'e)" Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, s. 45, Erzurum 2011.
<https://www.tbmm.gov.tr>

